

KANSALLINEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIA 2020

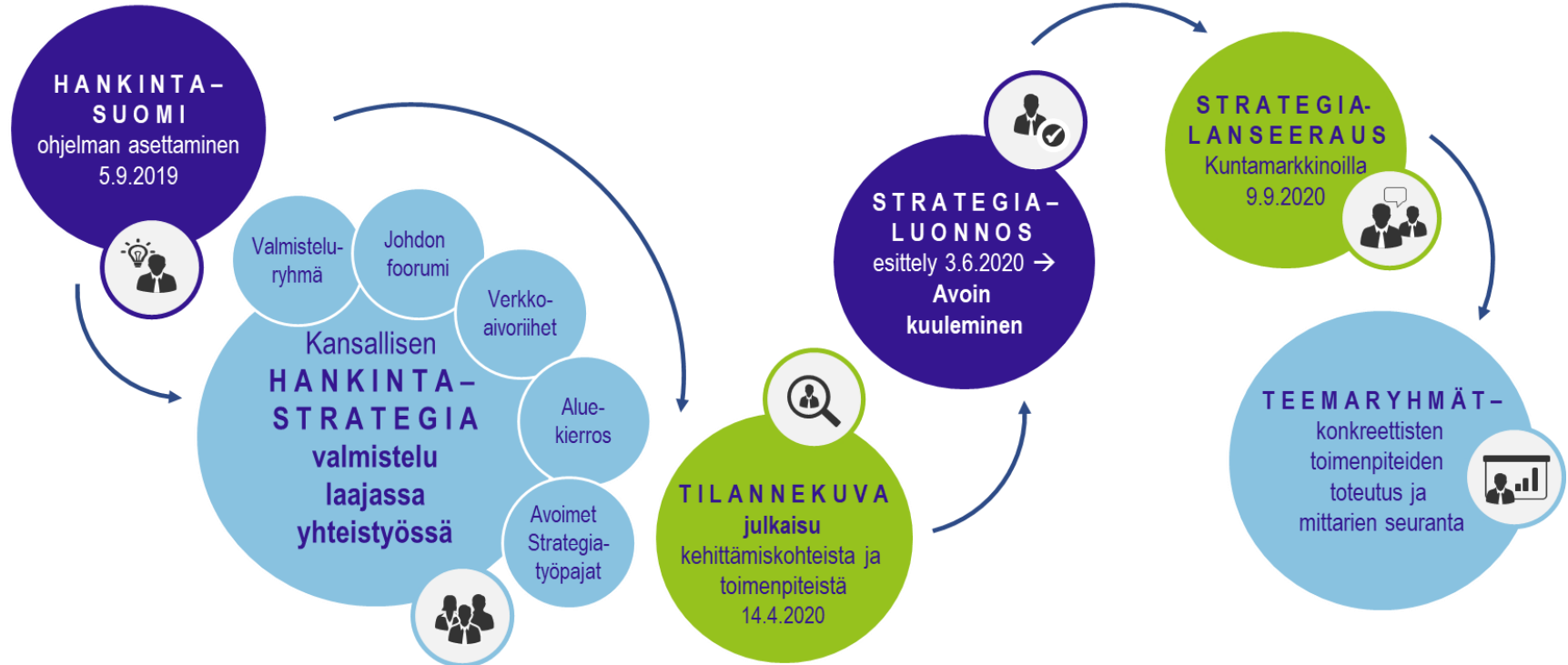

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

KUNTA-
LIITTO

VALMISTELUPROSESSI

KANSALLINEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIA

- Kansallinen julkisten hankintojen strategia 2020
 - Liite 1 Toimeenpanon kuvaus
 - Liite 2 Strategiset vaikuttavuusmittarit
- Valtioneuvoston periaatepäätös

Koko paketti löytyy Hankinta-Suomi –nettisivuilta osoitteessa www.vm.fi/hankinta-suomi

SAMASSA VENEESSÄ

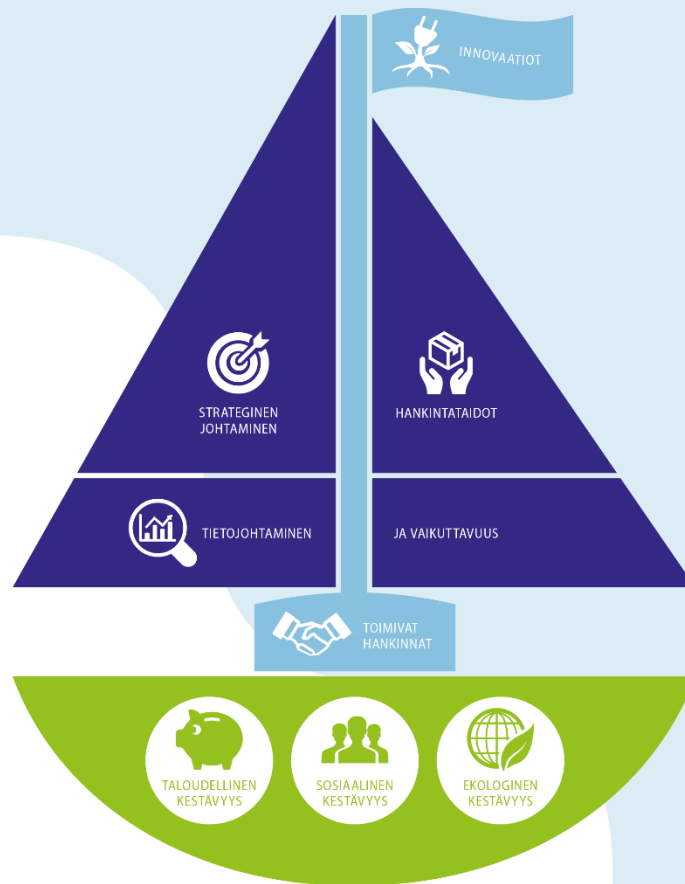
Kansallinen julkisten hankintojen strategia koostuu kahdeksasta kehittämisen osa-alueesta, jotka ovat kaikki riippuvaisia toisistaan.

Jotta julkisten hankintojen vaikuttavuuden kehittämiseen saadaan tuulta purjeisiin, tulee strategisen johtamisen ja hankintataitojen olla kunnossa. Tietojohtaminen ja vaikuttavuuden arviointi tukevat strategista johtamista ja pitävät huolen, että kurssi on oikea.

Kehittämistyön runkona on toimivien ja laadukkaiden tuotteiden sekä palveluiden hankkiminen siten, että kaikki osapuolet ovat osallisina prosessissa ja markkinat ovat elinvoimaiset. Innovaatiot syntyvät parhaiten mahdollistavien ajatusten myötätulessa.

Jotta laivamme seilaa eteenpäin vastuullisesti, tulee julkisissa hankinnoissa huomioida taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys.

Kun otamme kansallisesti yhteisen kurssin, saamme aikaan vaikuttavampia hankintoja. Siksi strategiaan on muodostunut kahdeksan toisiaan tukevaa tahtotilaa ja niitä konkretisoivat tavoitteet. Strategian sivuilla on myös esimerkkejä niistä toimenpiteistä, joihin ryhtymällä muutamme strategian toiminnaksi.

Strategian kahdeksan tahtotilaa, joihin liittyy 25 konkreettista tavoitetta

STRATEGINEN JOHTAMINEN

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

HANKINTATAIDOT

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA VAIKUTTAVUUS

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

TOIMIVAT HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistään markkinoiden elinvoimaisuutta

INNOVAATIOT

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmuotoisesti

TALOUDELLINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuullisesti julkisen talouden kestävyyttä

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttäjänä

STRATEGINEN JOHTAMINEN

**Johdamme hankintoja strategisena
toimintona ja hyödynnämme hankintojen
potentiaalin tavoitteidemme
saavuttamisessa**

STRATEGINEN
JOHTAMINEN

Johdamme hankintoja strategisena toimintona ja hyödynnämme hankintojen potentiaalin tavoitteidemme saavuttamisessa

Julkisiin hankintoihin käytettävä euromääräinen volyymi on kansantaloudellisesti merkittävä. Siksi hankintoja tulee organisaatioissa johtaa strategisena toimintona. Kun on tunnistettu se, mikä vaikuttavuuspotentiaali julkisilla hankintakokonaisuuksilla on, voidaan tämä potentiaali suunnata organisaation strategisten tavoitteiden toteuttamiseen. Organisaation strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja mitataan säännöllisesti.

TAVOITTEET

Hankintayksiköt tunnistavat strategisesti merkittävimmät hankintakokonaisuudet ja edistävät strategisten tavoitteidensa saavuttamista hankintojen avulla

Johdamme hankintoja ammattimaisesti koko elinkaaren ajan sekä kansallisesti että hankintayksikötasolla

Varaudumme hankinnoissa riittävällä tavalla normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Hankinnat ovat osa organisaatioiden tulos- ja omistajaohjausta

HANKINTATAIDOT

**Teemme hankinnat ammattimaisesti
ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti**

HANKINTATAIDOT

Teemme hankinnat ammattimaisesti ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti

Hankintataitojen jatkuva kehittäminen on edellytys onnistuneille hankinnoille. Osaamisen kehittämisessä ei tule keskittyä pelkästään kilpailutusprosessin tekniseen läpivientiin, vaan kehittämisessä tulee huomioida laajemmin koko prosessi organisaation tarpeiden suunnittelusta tehtyjen sopimusten ja toimittajien hallintaan. Hankintaosaamista tarvitaan läpi koko organisaation, eikä hankintoja tule nähdä erillisenä tukitoimintona.

TAVOITTEET

Kartoitamme hankintojen osaamistason kokonaiskuvan sekä kansallisella että hankintayksikötasolla

Ylläpidämme ja kehitämme hankintoihin liittyvää osaamistamme sekä strategisella että operatiivisella tasolla

Lisäämme hankintoihin liittyvää koulutusta

Varmistamme vaikuttavan ja laadukkaan hankintojen tutkimustoiminnan

TIETOJOHTAMINEN JA VAIKUTTAVUUS

**Suomi on edelläkävijä hankintojen
tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden
kehittämisessä**

TIETOJOHTAMINEN
JA VAIKUTTAVUUS

Suomi on edelläkävijä hankintojen tiedolla johtamisessa ja vaikuttavuuden kehittämisessä

Hankintoja tulee johtaa tietoon perustuen. Tätä varten tarvitaan tietovarantoja sekä kansallisella että yksittäisen organisaation tasolla. Hankintoja koskevaa tietoa hyödynnetään potentiaalin maksimoimiseksi, markkinoiden elinvoimaisuuden ja vastuullisuuden edistämiseksi sekä Suomen kilpailukyvyyn kasvattamiseksi. Hankintojen vaikutuksia arvioidaan julkisen palvelutuotannon laadun, luotettavuuden, kestävyys ja vaikuttavuuden osalta.

TAVOITTEET

Suomi on edelläkävijä tietojen hyödyntämisessä hankinnoissa

Arvioimme hankintoja koskevaa vaikuttavuutta eri tasoilla

Edistämme vaikuttavuusperusteisia hankintoja

TOIMIVAT HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistäen markkinoiden elinvoimaisuutta

TOIMIVAT
HANKINNAT

Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistään markkinoiden elinvoimaisuutta

Hankintojen keskeisenä tavoitteena on saada hankintayksiköiden ja niiden asiakkaiden käyttöön tarkoituksenmukaisia, toimivia ja laadukkaita palveluita. Hankinnat onnistuvat vain elinvoimaisten markkinoiden avulla. Asiakasosallisuuden keinojen kehittäminen on edellytys toimiville palveluille loppuasiakkaan näkökulmasta.

TAVOITTEET

Hankintayksiköillä on edellytykset markkinoiden hyödyntämiseen

Julkiset hankinnat ovat houkuttelevia erilaisille tarjoajille

Suunnittelemme hankinnat tarvelähtöisesti ja osallistavasti loppukäyttäjää kuunnellen

INNOVAATIOT

**Ratkaisemme haasteita innovaatioilla
ja teemme hankintoja kokeilevasti ja
kehitysmyönteisesti**

INNOVAATIOT

Ratkaisemme haasteita innovaatioilla ja teemme hankintoja kokeilevasti ja kehitysmyönteisesti

Organisaatioiden tavoitteiden toteuttamisessa kokeilevalla ja kehitysmyönteisellä organisaatiokulttuurilla on merkittävä rooli. Innovaatioiden avulla voidaan löytää ratkaisuja haasteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi hankintojen laadun ja vaikuttavuuden parantamiseen, tuottavuuden parantamiseen, hiilijalanjäljen pienentämiseen ja kiertotalouden edistämiseen sekä työllisyystavoitteiden toteuttamiseen. Innovaatioiden hankkiminen tukee julkisen talouden kestävyyttä. Yrityksille innovatiiviset hankinnat antavat referenssejä ja mahdollistavat sitä kautta kasvua ja vientiä.

TAVOITTEET

Julkinen sektorimme on kehitysmyönteisesti ajatteleva ja rohkeasti toimiva sekä hyödyntää haasteiden ratkaisemisessa innovaatioita

Luomme edellytyksiä julkisen sektorin ja yritysten väliselle yhteistoiminnalle ja vuorovaikutukselle sekä edistämme innovaatiomyönteisen markkinan syntymistä

Lisäämme innovatiivisten hankintojen määrää 10 prosenttiin kaikista hankinnoista ja saamme aikaan vaikuttavuutta

TALOUELLINEN KESTÄVYYS

**Edistämme hankinnoilla
yhteiskuntavastuullisesti
julkisen talouden kestävyyttä**

TALOUDELLINEN
KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla yhteiskuntavastuullisesti julkisen talouden kestävyyttä

Taloudellisesti kestävät hankinnat tukevat julkisen talouden tasapainoa ja hankintayksikön kustannustehokasta toimintaa. Taloudelliseen kestävyyteen vaikuttavat esimerkiksi harmaan talouden ja kartellien torjuminen sekä verovastuullisuuden ja huoltovarmuuden varmistaminen. Kustannustehokkuutta voidaan edistää kehittämällä uusia hankintatapoja, hyödyntämällä yhteishankintoja ja vaikuttavuusperusteisia hankintoja, kehittämällä elinkaaritalouslaidellisuuden arviointia sekä hankintojen digitalisaation ja automaation astetta.

TAVOITTEET

Torjumme hankinnoilla harmaata taloutta ja edistämme verovastuullisuutta

Hankinnat ovat suunnitelmallisia ja kustannustehokkaita

Vähennämme julkisten hankintojen hankinta- ja prosessikustannuksia

SOSIAALINEN KESTÄVYYS

**Edistämme hankinnoilla sosiaalista
yhteiskuntavastuuta julkishallinnon
sekä yksityisen ja kolmannen sektorin
yhteistyönä**

SOSIAALINEN
KESTÄVYYS

Edistämme hankinnoilla sosiaalista yhteiskuntavastuuta julkishallinnon sekä yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä

Sosiaalisesti kestäväillä hankinnoilla organisaatiot voivat edistää yhteiskuntaan ja ihmisiin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia, kuten työmarkkinoilla muita heikommassa asemassa olevien työllistymistä sekä ehkäistä haitallisia vaikutuksia, kuten esteitä ihmisoikeuksien toteutumiseen. Yritykset voivat tunnistaa oman vastuunsa yhteiskunnan sosiaalisen kestävyys edistämiseksi. Sosiaalista kestävyttä edistetään Suomessa avoimessa yhteistyössä.

TAVOITTEET

Edistämme muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä siihen soveltuvissa hankinnoissa

Edistämme hankinnoissa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamista

EKOLOGINEN KESTÄVYYS

**Suomi on ekologisten julkisten
hankintojen suunnannäyttäjä**

EKOLOGINEN
KESTÄVYYS

Suomi on ekologisten julkisten hankintojen suunnannäyttävä

Julkinen sektori voi olla merkittävä markkinavaikuttaja ympäristöystävällisten ratkaisujen, kuten uusien energia- ja resurssitehokkaiden, vähähiilisten sekä puhtaiden ratkaisujen hankkijana. Valtion ja kuntien on toimittava siten, että julkisten hankintojen avulla edistetään ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista. Näin Suomesta muodostuu suunnannäyttävä myös eurooppalaisella tasolla.

TAVOITTEET

Tuemme julkisilla hankinnoilla Suomen hiilineutraalisuustavoitetta 2035 ja kiertotalouden toteuttamista

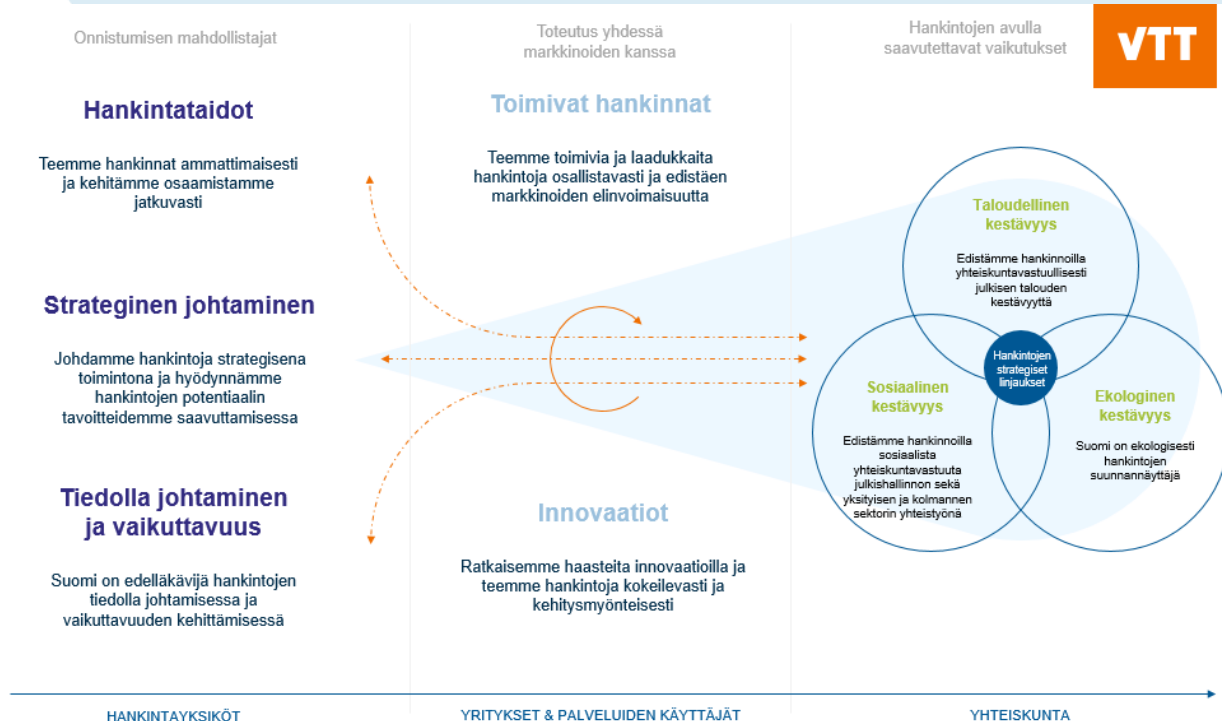
Tuemme luonnon monimuotoisuuden säilymistä hankintojen avulla

Edistämme kestävä ruokajärjestelmää elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoissa ja käytämme kestävästi ja vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita

STRATEGISET VAIKUTTAVUUSMITTARIT

KANSALLISEN JULKISTEN HANKINTOJEN STRATEGIAN VAIKUTTAVUUDEN MITTAAMISEN KOKONAISMALLI

- Mittarit tekevät näkyväksi tavoiteltavan muutoksen ja auttavat seuraamaan seurata strategian vaikutusta ja aikaan saatuja tuloksia.
- Yhteensä 27 mittaria, jotka liittyvät tahtilojen ”tulokoriin”
- Mitattavaa tietoa kerätään eri tietolähteistä monipuolisesti
- Valitut mittarit luovat kokonaiskuvan Hankinta-Suomen pitkän ajan vaikutuksista: yhdessä ne osoittavat onko toiminnan suunta oikea, vauhti sopiva ja tarvitaanko korjausliikkeitä.
- Mittarit ovat osa hankintojen johtamista: niiden tuottaman tiedon avulla ohjataan tulevia toimia ja resursseja

Hankintataidot

1. Organisaatioiden hankintaosaamisen strategisen ja operatiivisen kyvykkyyden taso
2. Julkisiin hankintojen keskittyvien koulutuskokonaisuuksien, opintokokonaisuuksien sekä täydennyskoulutuksen määrä
3. Tarjottavan koulutuksen relevanssi ja kohdentuminen hankintojen parissa päätoimisesti tai oman toiminnan ohessa työskentelevien osaamisen kehittämiseen

Strateginen johtaminen

1. Hankintastrategian/hankintojen strategiset linjaukset laatineiden yksiköiden osuus
2. Tulevaisuuteen suuntaavan hankintojen toteuttamissuunnitelman laatineiden osuus
3. Kansallisessa hankintastrategiassa tai organisaation strategiassa esitettyjen vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen järjestelmällistä seurantaa toteuttavien organisaatioiden osuus
4. Julkisilla organisaatioilla on laadittuna hankinnan huomioiva suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta

Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus

1. Hankintoihin liittyvien data-alustojen ja kansallisten sähköisten työkalujen käyttöaste
2. Vaikuttavuusperusteisten hankintojen määrä ja osuus
3. Hankintojen laadun ja vaikutusten seuranta ja hyödyntäminen johtamisessa hankintayksiköissä ja kansallisesti

Toimivat hankinnat

1. Tietopyyntöjen ja markkinavuoropuhelukutsujen osuus hankinnoista sekä hankintasuunnitelmia ja kilpailutuskalentereita julkaisevien yksiköiden osuus
2. Tarjousten määrän kehitys sekä kilpailutuksiin osallistuvien ja voittaneiden yritysten piirteet
3. Palvelun käyttäjien ja heitä edustavien tahojen osallistuminen valmisteluvaiheeseen, osuus hankinnoista

Innovaatiot

1. Innovaationäkökohtien huomiointi hankinnan valmisteluvaiheessa, osuus hankinnoista
2. Vaihtoehtojen ja innovatiivisten ratkaisujen tarjoamista edistävien menettelyjen ja toimintatapojen osuus hankinnoista
3. Hankittujen ratkaisujen uutuus tilaajalle ja markkinalle & vaikutukset hankintayksikön kannalta

Taloudellinen kestävyys

1. Rikosrekisteriöteen tarkastamista tukevan teknologian käyttöönotto
2. Hankintojen osuus, jotka toteutetaan suunnitelmallisesti elinkaari- ja vaikuttavuuslaskelmia hyödyntäen
3. Julkisten hankintojen kokonaisvolyymin ja sen suhde kilpailutettujen hankintojen volyymiin

Sosiaalinen kestävyys

1. Hankintayksiköt, jotka hyödyntävät työllistymisehtoa hankinnoissaan
2. Työ- ja oppisopimuspaikat, jotka on synnytetty työllistymisehtoa hyödyntämällä
3. Hankintayksiköt, jotka edistävät ihmisoikeusriskien tunnistamista ja perusoikeuksia hankinnoissa
4. Hankintayksiköillä on käytössä yhteinen Code of Conduct -malli

Ekologinen kestävyys

1. Hankintojen osuus, jotka edistävät hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista
2. Hankintojen lukumäärä, jotka edistävät Suomen kiertotalouden tiekartan toteutumista
3. Hankintojen avulla tapahtuneet kasvihuonepäästöjen vähennykset.
4. Luomuruoan osuus vuonna 2030 ruokapalveluhankinnoissa on 25 %

STRATEGIAN TOIMEENPANO TEEMARYHMISSÄ

TEEMARYHMÄT

- Teemaryhmät (8) vastaavat osaltaan strategian toimeenpanosta ja niiden vastuulla on käynnistää toimenpiteitä strategian toteuttamiseksi
 - Teemaryhmät käyvät läpi strategiavalmistelussa syntynyttä aineistoa ja tämän pohjalta analysoivat ja priorisoivat toimenpiteitä
 - Toimenpiteiden hyödyt, vaikutukset, riskit ja riippuvuudet tunnistetaan
 - Strategian toteutumista edistetään määrätietoisesti: tuloksia ja toimenpiteiden edistymistä seurataan jatkuvasti ja raportoidaan ohjausryhmälle
- Synergiat hyödynnetään ja kokonaisuus huomioidaan teemaryhmien vetäjien verkostolla

Yhdessä voimme luoda ja levittää konkreettisia toimia, joilla yhteiset tavoitteet saavutetaan

Teemaryhmiä on kahdeksan, yksi kussakin strategisessa tahtotilassa.

1. Strategisen johtamisen kehittäminen
2. Hankintataitojen kehittäminen
3. Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuus
4. Toimivat hankinnat
5. Innovaatioiden edistäminen
6. Taloudellinen kestävyys
7. Sosiaalinen kestävyys
8. Ekologinen kestävyys

STRATEGIAN TOIMEENPANO ON KÄYNNISTYNYT TEEMARYHMISSÄ

TULE MUKAAN!

Ilmoittautumiset tästä linkistä

Lisätiedot: martina.nisula@vm.fi

Visio: Suomi on 2020-luvulla eurooppalainen edelläkävijä julkisten hankintojen johtamisessa, osaamisessa, tiedon hyödyntämisessä, innovatiivisuudessa sekä taloudellisessa, ekologisessa ja sosiaalisessa vastuullisuudessa - näin saamme toimivia hankintoja.

